

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Факультет _____ юридичний _____

Кафедра __теорії держави і права, конституційного права та державного управління__

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК.1.7 Реалізація прав, свобод, обов'язків громадянина

України

(шифр і повна назва навчальної дисципліни)

для здобувачів вищої освіти

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____

галузь знань **18 Виробництво та технології**

спеціальність (ості) **183 Технології захисту навколишнього середовища**

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

(за наявності)

(назва спеціалізації)

освітня(-і) програма(-и) **«Екоаналітика та техногенна безпека»**

(назва освітньої програми)

факультет фізико-технічний _____

(назва)

вид дисципліни _____ обов'язкова _____

(обов'язкова^o/вибіркова)

**Дніпро
2020**

Розробники: **Мудрисівська Л.М.**, кандидат філософських наук, кандидат юридичних наук, доцент, завідувачка кафедри теорії держави і права, конституційного права та державного управління, **Заворотченко Т.М.**, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри теорії держави і права, конституційного права та державного управління,

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри (циклової комісії) теорії держави і права, конституційного права та державного управління

Протокол від 27.08. 2020р. року № 1

Завідувач кафедри теорії держави і права, конституційного права та державного управління

(підпис) (Мудрисівська Л.М.)
(прізвище та ініціали)

Погоджено із завідувачем випускової кафедри безпеки життєдіяльності зі спеціальності **183 Технології захисту навколишнього середовища** за освітньою (-ими) програмою (-ами) **«Екоаналітика та техногенна безпека»**

27.08.2020 (дата) (підпис) (Русакова Т.І.)
(прізвище та ініціали)

Ухвалено на засіданні науково-методичної ради юридичного факультету

Протокол від «28» 08 2020 року № 1

Голова НМРФ

(підпис) (Патерило І.В.)
(прізвище та ініціали)

20__/20__ н. р. протокол №____, від «__» _____ 20__ р.

20__/20__ н. р. протокол №____, від «__» _____ 20__ р.

20__/20__ н. р. протокол №____, від «__» _____ 20__ р.

20__/20__ н. р. протокол №____, від «__» _____ 20__ р.

1. Мета дисципліни.

Мета: Метою цього курсу є глибоке та повне засвоєння змісту II Розділу Конституції України, законів України, інших нормативно-правових актів України та міжнародних документів щодо статусу основних прав і свобод людини в сучасному світі. А також вивчення основних видів прав, свобод і обов'язків людини та громадянина, конституційно-правових гарантій прав і свобод, а також міжнародно-правових стандартів в галузі прав людини; ознайомлення з діяльністю органів державної влади та органів місцевого самоврядування в сфері прав людини; аналіз особливостей правового статусу окремих категорій громадян (іноземці, особи без громадянства, біженці); набуття студентами навичок та вмінь застосування теоретичних знань та відповідних положень нормативно-правових актів при розв'язанні конкретних життєвих ситуацій.

Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни (за наявності).

Немає

Результати навчання за дисципліною та їх співвідношення із програмними результатами навчання:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен **знати:**

- основні види прав, свобод і обов'язків людини та громадянина; конституційно-правові гарантії прав і свобод; міжнародно-правові стандарти в галузі прав людини; загальні засади діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в сфері прав людини; особливості правового статусу окремих категорій громадян (іноземці, особи без громадянства, біженці).

уміти:

- аналізувати основні чинники розвитку прав і свобод людини і громадянина в сучасній Україні;
- застосовувати теоретичні знання та відповідні положення нормативно-правових актів при розв'язанні конкретних життєвих ситуацій.

Здобувачі вищої освіти повинні мати:

ЗК08. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Повинні вміти:

ПР 18. Застосовувати та зберігати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

2. Структура навчальної дисципліни.

1 семестр

Форма навчання ___денна ___

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин*				Примітки**			
		лекції	семінарські/практичні	Лабораторні заняття	Самостійна робота	2020/21 н.р.	2021/22 н.р.	2022/23 н.р.	2023/24 н.р.
_1_ семестр									
Розділ 1.									
<i>Поняття та види правового статусу людини. Поняття та елементи конституційно-правового статусу людини</i>									
1	Тема 1. Правовий статус: поняття, види. Громадянство як елемент конституційно-правового статусу людини.	2	2		8				
2	Тема 2. Конституційні права і свободи. Реалізація громадянських прав і свобод людини	2	2		8				
Розділ 2. Політичні, економічні, соціальні і культурні права і свободи людини									
3	Тема 3. Реалізація політичних прав і свобод людини	2	2		7				
4	Тема 4. Реалізація економічних, соціальних та культурних прав і свобод людини в умовах реформування соціальної сфери управління	2	2		7				
5	Тема 5. Поняття та класифікація конституційних обов'язків людини і громадянина	2	2		7				
Розділ 3. Механізм забезпечення прав і свобод людини									
6	Тема 6. Засади державної політики в галузі прав людини в умовах децентралізації	2	2	6	7				
7	Тема 7. Міжнародні стандарти в сфері прав людини	2	2		7				
8	Тема 8. Міжнародно-правові і національні гарантії реалізації прав і свобод людини	2	2		7				
	ВСЬОГО	16	16		58				

5. Схема формування оцінки.

5.1 Шкала відповідності оцінок:

Відмінно/Excellent	Зараховано/Passed	90-100
Добре/Good		82-89
Задовільно/Satisfactory		75-81
		64-74
Незадовільно/Fail	Не зараховано/Fail	60-63
		0-59

5.2 Форми та організація оцінювання:

Поточне оцінювання: денна форма, 1 семестр

- *Передбачено 8 семінарських занять (Тема 1-8)*, де максимальна кількість балів за одну усну відповідь передбачається 5 балів. Всього 40 балів;
- *Підготовка презентацій за темами 1- 8*, де максимальна кількість балів за одну презентацію 5 балів. Всього 40 балів.
- *Виконання тестових завдань за темами №(1-8) самостійної роботи* – максимальна кількість балів – 20.

Форма оцінювання	Терміни оцінювання (тиждень)	Максимальна кількість балів
Відповіді на семінарських заняттях т1-т8	2,4,6,8,10,12,14,16 тижні	5 бали
Презентації за т. 1-8	2,4,6,8,10,12,14,16 тижні	5 бали
Тестові завдання з питань плану т.1-8	16 тиждень	20 балів
Залік		100 балів

6. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою). – не має необхідності.

7. Рекомендована література:

Основна:

1. Конституція України: Офіц. текст: Коментар законодавства України про права та свободи людини і громадянина: Навч. посібник / Авт.-упоряд. М.І. Хавронюк. Київ: Парламент. вид-во. 1999.
2. Колодій А.М., Олійник А.Ю. Права людини і громадянина в Україні: Навч.посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2004.
3. Погорілко В.Ф., Головченко В.В., Сірий М.І. Права та свободи людини і громадянина в Україні. Київ: ІнЮре, 1997.
4. Неліп М.І., Мережко О.О. Силовий захист прав людини: Питання легітимності в сучасному праві. 2-е видання. Київ: Вид-во "Наукова думка", 1999.
5. Міжнародне публічне право. Міжнародний захист прав людини. Сироїд Т. Л. Видавництво: Право. 2020 .
6. Україна: права людини в перехідний період / Під ред. В.І. Євінтова. Київ: Сфера, 2001.

Додаткова:

1. Ассман Алейда Права та обов'язки людини. У пошуках нового суспільного договору. Київ, 2020. 104 с.
2. [Булеца С.Б.](#), [Менджул М.В.](#) Четверте покоління прав людини: особливості правового регулювання, проблеми та перспективи розвитку в сфері охорони здоров'я. [Видавництво УжНУ "Говерла"](#), 2020. 444 с.
3. Пустовіт Ж.М. Актуальні проблеми прав і свобод людини і громадянина в Україні: навч. посіб. Київ: КНТ, 2009. 232 с.
4. Права людини // Підр. За ред. Андрусак К., Буроменського М., Денісова В. та ін. – Київ: Право, 1997. 225 с.
5. Основи демократії. Права людини та їх забезпечення в умовах суспільних змін: Навч. посіб. / О.В. Філонов, В.М. Субботін, В.В. Пашутін, І.Я. Тодоров. – 2-ге вид., випр. Київ: Знання, 2008. 215 с.

6. Буроменський М.В. Міжнародний захист прав людини та права біженців: Навч. посіб. Київ: Ваіте, 2002. 160 с.

Нормативна:

1. Загальна декларація прав людини
2. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права
3. Факультативний протокол до Міжнародного пакту про громадянські та політичні права
4. Другий Факультативний протокол до Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, що стосується скасування смертної кари
5. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права
6. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації
7. Міжнародна конвенція про захист прав всіх трудящих- мігрантів та членів їх сімей.
8. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок
9. Конвенція про права дитини
10. Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо участі дітей у збройних конфліктах
11. Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо торгівлі дітьми, дитячої проституції і дитячої порнографії
12. Конвенція про права інвалідів
13. Факультативний протокол до Конвенції про права інвалідів
14. Міжнародна конвенція про захист усіх осіб від насильницьких зникнень
15. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання
16. Факультативний протокол до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання
17. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод
18. Європейська конвенція про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижують гідність, поводженню чи покаранню.
19. Про засади запобігання та протидії дискримінації : закон України від 06.09.2012 № 5207- VI // *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 32. Ст. 412
20. Про центральні органи виконавчої влади : закон України від від 17.03.2011 № 3166-VI // *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 38. Ст. 385.
21. Про органи самоорганізації населення: закон України від 11.07.2001 № 2625-III // *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 48. Ст. 254.
22. Про судоустрій і статус суддів: закон України від 07.07.2010 № 2453-VI // *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 41-42, № 43, № 44-45. Ст. 529
23. Про адміністративні послуги: закон України від 06.09.2012 № 5203-VI // *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 32. Ст. 409
24. Про Кабінет Міністрів України: закон України від 27.02.2014 № 794-VII // *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 13. Ст. 222.
25. Про очищення влади: закон України від від 16.09.2014 № 1682-VII// *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 44. Ст. 2041
26. Про національну поліцію: закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 63. Ст. 379
27. Про місцеве самоврядування в Україні : закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР // *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.

8. Інформаційні ресурси:

1. Нормативні акти України; Парус-Консультант; Юрист+Закон.
2. Верховна Рада України — [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)

3. Президент України — [http:// www.president. gov.ua](http://www.president.gov.ua)
4. Кабінет Міністрів України — [http:// www.kmu. gov.ua](http://www.kmu.gov.ua)
5. Конституційний суд України — [http:// www.ccu. gov.ua](http://www.ccu.gov.ua)
6. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини- [http:// www.ombudsman. gov.ua](http://www.ombudsman.gov.ua)
7. Репозиторій ДНУ <http://repository.dnu.dp.ua:1100/>
8. Бібліотека ДНУ ім..О.Гончара <http://library.dnu.dp.ua/>
9. Електронний каталог бібліотеки ДНУ [http://lib.dnu.dp.ua /](http://lib.dnu.dp.ua/)

**Тематика практичних занять
здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

Назви розділів і тем	Кількість годин
<i>Розділ 1. Поняття та види правового статусу людини. Поняття та елементи конституційно-правового статусу людини</i>	
Практичне заняття. Тема 1. Правовий статус: поняття, види. Громадянство як елемент конституційно-правового статусу людини.	2
Практичне заняття. Тема 2. Конституційні права і свободи. Реалізація громадянських прав і свобод людини	2
<i>Розділ 2. Політичні, економічні, соціальні і культурні права і свободи людини</i>	
Практичне заняття. Тема 3. Реалізація політичних прав і свобод людини	2
Практичне заняття. Тема 4. Реалізація економічних, соціальних та культурних прав і свобод людини в умовах реформування соціальної сфери управління	2
Практичне заняття. Тема 5. Поняття та класифікація конституційних обов'язків людини і громадянина	2
<i>Розділ 3. Механізм забезпечення прав і свобод людини</i>	
Практичне заняття. Тема 6. Засади державної політики в галузі прав людини в умовах децентралізації	2
Практичне заняття. Тема 7. Міжнародні стандарти в сфері прав людини	2
Практичне заняття. Тема 8. Міжнародно-правові і національні гарантії реалізації прав і свобод людини	2
Усього годин:	16

Тематика самостійної роботи
здобувачів вищої освіти денної форми навчання

Тема самостійної роботи	Кількість годин
Тема 1. Правовий статус: поняття, види. Громадянство як елемент конституційно-правового статусу людини.	
1.1. Поняття «правовий статус» та його види	3
1.2. Громадянство як елемент конституційно-правового статусу людини.	2
1.3. Підстави набуття та припинення громадянства відповідно до чинного законодавства	3
Тема 2. Конституційні права і свободи. Реалізація громадянських прав і свобод людини	
2.1. Класифікації конституційних прав і свобод;	4
2.2. Механізм реалізації громадянських прав і свобод людини відповідно до чинного національного законодавства	4
Тема 3. Реалізація політичних прав і свобод людини	
3.1. Право на участь в управлінні державними справами.	2
3.2. Право на створення і діяльність політичних партій та громадських об'єднань.	2
3.3. Право на мирні демонстрації, мітинги та зібрання.	1
3.4. Право на звернення відповідно до чинного національного законодавства.	2
Тема 4. Реалізація економічних, соціальних та культурних прав і свобод людини в умовах реформування соціальної сфери управління	
4.1. Реформування соціальної сфери публічного управління та його правові засади.	2
4.2. Механізм реалізація економічних прав.	2
4.3. Реалізація соціальних прав.	2
4.4. Реалізація культурних прав. Право на освіту.	1
Тема 5. Поняття та класифікація конституційних обов'язків людини і громадянина	
5.1. Класифікація конституційних обов'язків.	3
5.2. Конституційні обов'язки людини і громадянина відповідно до чинного національного законодавства	4
Тема 6. Засади державної політики в галузі прав людини в умовах децентралізації	
6.1. Загальна характеристика правових засад державної політики в галузі прав людини.	2
6.2. Правове регулювання реформи децентралізації публічної влади.	2
6.3. Особливості реалізації прав і свобод людини і громадянина в умовах реформування системи державної влади і органів місцевого самоврядування.	2
6.4. Роль об'єднаних територіальних громад у реалізації прав і свобод представників територіальних громад.	1
Тема 7. Міжнародні стандарти в сфері прав людини	
7.1. Загальна декларація прав людини 1948 р.	1
7.2. Європейська конвенція прав та основних свобод людини і громадянина 1950 р.	1
7.3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права	1
7.4. Факультативний протокол до Міжнародного пакту про громадянські та	1

політичні права	
7.5.Другий Факультативний протокол до Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, що стосується скасування смертної кари	1
7.6. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права	1
7.7.Конвенція про права інвалідів.	1
<i>Тема 8. Міжнародно-правові і національні гарантії реалізації прав і свобод людини</i>	
8.1.Універсальний та регіональний міжнародний захист прав людини: загальна характеристика.	1
8.2.Механізм міжнародного судового захисту прав і свобод людини і громадянина.	1
8.3.Європейський механізм судового захисту прав і свобод людини і громадянина.	1
8.4.Конституційно-правові гарантії конституційних прав та свобод людини і громадянина	1
8.5.Діяльність інституту омбудсманів.	1
8.6.Надання правової допомоги при порушенні реалізації прав і свобод людини і громадянина.	1
8.7.Судовий захист прав та свобод людини і громадянина	1
Разом	58

Форми контролю (елементи контролю): оцінювання виступів-презентацій, кейсів, тестових завдань, питань семестрового контролю.